

Кондрат Олександр Борисович,
кандидат економічних наук, комерційний
директор, Товариство з обмеженою
відповідальністю «АПТТ-ТРЕЙДИНГ ЛТД»

Крикуненко Катерина Валеріївна,
кандидат економічних наук, доцент, доцент
кафедри публічного управління, менеджменту
інноваційної діяльності та дорадництва,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України

Kondrat Oleksandr,
PhD of Economic Sciences, Commercial Director,
Limited Liability Company «APTT-TRADING»,
<https://orcid.org/0009-0001-2021-2639>

Krykunenko Kateryna,
PhD of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the department of public
administration, management of innovative activities
and consulting, National University of Bioresources
and Nature Management of Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0001-8336-2303>

АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙНИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ НАУКОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ ANALYSIS OF INNOVATIVE FINANCIAL INSTRUMENTS IN MODERN UKRAINIAN SCIENTIFIC LITERATURE

Кондрат О. Б., Крикуненко К.В. Аналіз інноваційних
фінансових інструментів у сучасній українській
науковій літературі. *Український журнал прикладної
економіки та техніки*. 2024. Том 9. № 2. С. 65 – 70.

Kondrat O., Krykunenko K. Analysis of innovative
financial instruments in modern Ukrainian scientific
literature. *Ukrainian Journal of Applied Economics
and Technology*. 2024. Volume 9. № 2, pp. 65 – 70.

Інноваційні фінансові інструменти є рушійною силою розвитку економіки. Без застосування фінансових інновацій практично неможливо отримати високі прибутки, мінімізувати витрати, освоїти нові ринки та створити конкурентоспроможну продукцію, що має високий ступінь новизни. У статті зроблено спробу визначити суть інноваційних фінансових інструментів. Наведено аналіз наявних визначень поняття «фінансові інновації» в сучасній українській науковій літературі. На основі досліджуваного матеріалу проведено аналіз видів інноваційних фінансових інструментів. Проаналізовано статистичні дані щодо розвитку в Україні деривативів, фінтеху та реалізованих бізнес-проектів за допомогою краудфандингової платформи «Велика ідея». Визначено доцільність використання новітніх фінансових інструментів. Запропоновано шляхи, які сприятимуть розвитку сучасних фінансових інструментів.

Ключові слова: фінансові інструменти, фінансові інновації, деривативи, краудфандингові платформи, криптовалюта, блокчейн-технології, фінтех, платіжна система.

Innovative financial instruments act as a driving force for economic development. In the modern economy, the role of innovative financial instruments has grown significantly. With the application of financial innovations, it is almost possible to obtain high profits, minimize costs, develop new markets, and create competitive products with a high degree of novelty. So, in the market economy, innovative financial instruments are an effective means of competitive struggle, as they lead to the creation of new needs, a reduction in the cost of products, an inflow of investments, and an increase in the image of the manufacturer of new products, to the attraction of new customers. This article aims to define the essence of innovative financial instruments, drawing on an analysis of existing definitions of the concept of 'financial innovation' in contemporary Ukrainian scientific literature. Building on the reviewed material, this article presents an analysis of the types of innovative financial instruments put forth by Ukrainian scientists. L. B. Kolinets offers a classification that includes innovations related to equity instruments and debt instruments. Another group of scientists, S. V. Radinsky and O. D. Dyachun, identify financing instruments, hedging instruments, and special financial services as innovative financial instruments. The article also references other types of innovative financial instruments explored in the works of contemporary Ukrainian scientists.

We analyzed statistical data on the development of derivatives and fintech and implemented business projects in Ukraine with the help of the «Big Idea». The expediency of using innovative financial instruments has been determined. The main advantages of using innovative financial instruments are that they accelerate business development, expand access to capital, and support the development of new products and services.

In conclusion, ways were suggested to contribute to developing innovative financial instruments.

Keywords: financial instruments, financial innovations, derivatives, crowdfunding platforms, cryptocurrency, blockchain technologies, fintech, payment system.

Вступ

У сучасній економіці інноваційні фінансові інструменти є важливими факторами, що забезпечують підприємствам перевагу в конкурентній боротьбі. Їх використання дає можливість як збільшити прибуток, так і поліпшити управлінські процеси і навіть підвищити задоволеність потреб споживачів. Роль таких інструментів у господарській діяльності важко переоцінити, оскільки вони сприяють підвищенню гнучкості та адаптивності підприємств до нестабільних умов ринку. Компанії, що активно інтегрують у свої фінансові стратегії інноваційні фінансові інструменти, найчастіше виходять на передові позиції у своїх галузях, задаючи нові стандарти.

Створення та застосування інноваційних фінансових інструментів потребує глибокого розуміння

ринкових тенденцій і потреб споживачів. Це передбачає не тільки уважне наслідування новітніх розробок у сфері фінансів, а й активну участь у розробленні та апробації нововведень. Такий підхід не тільки приваблює нових клієнтів, а й сприяє зміцненню діяльності вже наявних клієнтів, пропонуючи їм привабливі умови співробітництва. Водночас важливо підтримувати баланс між прагненнями до інновацій і підтримкою високої якості продукції та послуг, що є викликом на шляху масштабування бізнесу.

Однак запровадження інновацій у сфері фінансів пов'язане з певними труднощами: значні капіталовкладення у розроблення та випробування, потенційні ризики, які зумовлені змінами у законодавстві та коливаннями ринкової кон'юнктури. Попри ці перешкоди, прагнення до впровадження інновацій і готовність до ризиків продовжують залишатися важливими елементами успіху в сучасному діловому середовищі.

Проблемам аналізу досліджень інноваційних фінансових інструментів, трактуванню сутності, засадам функціонування та класифікації інноваційних фінансових інструментів присвячені праці таких українських учених, як: А. Гулей [1], Л. Колінець [2], І. Крюкова [3], Т. Кучер [4], Т. Медвідь [5], Н. Пантелеева [9], А. Петрук [10], С. Радинський [11], Т. Солоджук [12], Т. Сундук [13], В. Федоренко [14] та ін.

Попри напрацювання з означеної проблеми, існує необхідність у подальшому дослідженні інноваційних фінансових інструментів у сучасній українській науковій літературі, щоб відстежити розвиток інноваційних фінансових інструментів, виявити перешкоди, що стоять на шляху до їх розвитку, а також запропонувати способи подолання цих перешкод.

Формулювання цілей статті

Метою статті є аналіз досліджень інноваційних фінансових інструментів у сучасній українській науковій літературі та доцільність їх впровадження для розвитку суб'єктів господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження

Використання інноваційних фінансових інструментів вимагає від підприємств не лише фінансових вкладень, а й культурних змін усередині організації. Компанії мають бути готові до експериментів і швидкого засвоєння знань, а також до розроблення нових бізнес-моделей, які можуть повністю змінити традиційні підходи до ведення бізнесу. Це включає перегляд структури витрат, джерел доходу і підходів до управління ризиками.

Одним з основних елементів успішного застосування інноваційних фінансових інструментів є здатність підприємства адаптуватися до ринкових умов, що постійно змінюються. Це вимагає глибокого аналізу даних, постійного навчання та вміння швидко реагувати на нові виклики. Така гнучкість та адаптивність сприяють виживанню та зростанню підприємств у довгостроковій перспективі.

Поняття «фінансові інновації» трактується по-різному, тому варто проаналізувати дані табл. 1, у якій наведено наукові погляди щодо визначення даного терміна.

Таблиця 1. Підходи до трактування поняття «фінансова інновація»

Автор	Визначення поняття «фінансова інновація»
А. Гулей [1, с. 131]	Це продукти, які розробляють і впроваджують в економічну сферу, які змінюють характер соціально-економічних відносин та господарсько-виробничу діяльність людей.
І. Крюкова [3, с. 147]	Каталізатор організаційно-управлінських можливостей для пошуку джерел фінансування поточної діяльності підприємств, що формує домінуючу основу для реалізації всього інноваційного потенціалу для досягнення стратегічних цілей їх розвитку.
Т. Кучер, В. Свірський, В. Лаврінченко [4, с. 250]	Це зміни у виробничій, маркетинговій, фінансовій, організаційній, соціальній сферах компанії шляхом впровадження, розроблення та використання нових або вдосконалених рішень на основі науково-технічних досягнень з метою задоволення потреб суспільства та підвищення її конкурентоспроможності.
Т. Медвідь [5, с. 53]	Новий фінансовий продукт, який ідеально підходить для вирішення проблемної фінансової ситуації та спрямований на покращення економічних показників і зниження ризиків шляхом ефективнішого перерозподілу фінансових ресурсів і наявності актуальної інформації.
Н. Пантелеева [9, с. 84]	Це результат творчого пошуку нового підходу до вирішення проблеми у фінансовій індустрії, який реалізується через створення та розповсюдження нових фінансових продуктів, послуг, інструментів, технологій, процесів та організаційних форм, спрямованих на ефективне управління фінансовими ресурсами та ризиками, забезпечення фінансової стабільності та конкурентоспроможності в умовах мінливості, невизначеності та інформаційної асиметрії економічного середовища.
О. Сохацька [15, с. 122]	Це сучасні фінансові товари та послуги, які передбачають застосування видатних ідей, поєднання наявних технологій і реальних якісних змін, що призводять до появи новаторських технологій управління.
В. Федоренко [14, с. 167]	Це процеси проектування та впровадження нових фінансових інструментів і технологій фінансового інвестування.

Джерело: розроблено автором за даними [1, 3, 4, 5, 9, 14, 15].

З даних табл. 1 можна підсумувати, що думки науковців щодо сутності поняття «фінансова інновація» розходяться, але кожна з них має право на існування. Тому варто дати більш узагальнене визначення, яким би можна було розкрити цей термін. Отже, інноваційні фінансові інструменти – це продукти та рішення, розроблені для задоволення специфічних потреб бізнесу та його клієнтів. Вони

охоплюють широкий спектр можливостей: від нових форм кредитування до складних деривативів і фінтех-рішень. Основною метою цих інструментів є збільшення ефективності фінансових операцій, зниження ризиків і підвищення доступності фінансових послуг для широкого кола клієнтів.

С. Радинський і О. Дячун виділяють такі види інноваційних фінансових інструментів: інструменти фінансування (корпоративні та боргові папери), інструменти хеджування (деривативи), спеціальні фінансові послуги (злиття і поглинання, внутрішній викуп компанії, проектне фінансування) [11, с. 126].

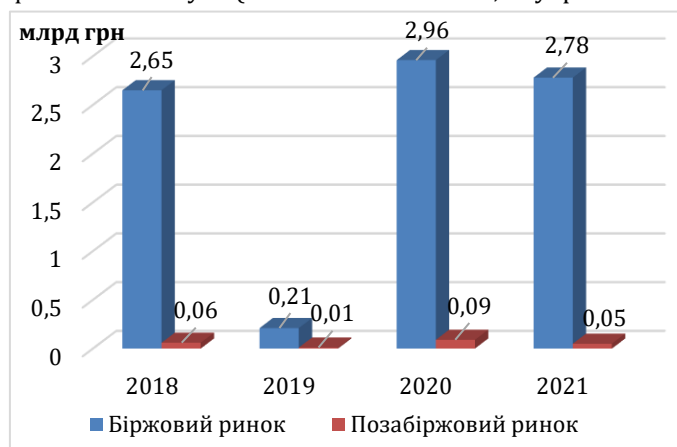

Рис. 1. Обсяг торгів деривативами на біржовому та позабіржовому ринках у 2019-2021 рр.

Джерело: розроблено автором за даними [6].

переваг і знижує ризики, пов'язані з невиконанням зобов'язань сторонами угоди.

Деривативи – це група фінансових інструментів, механізм випуску та обігу яких пов'язані з купівлею чи збутом відповідних фінансових чи матеріальних активів (ф'ючерсні, форвардні, опціонні угоди, свопи та ін.). Ціна на інструменти хеджування визначається залежно від цін активів, які закладені в їх основі та називаються базовими активами (цінні папери, відсоткові ставки, дорогоцінні метали, іноземна валюта та ін.). Базовий актив – це актив, який береться за основу фінансового деривативу (ф'ючерсу, опціону), має вартісну оцінку та поставляється за згодою або вартість якого є базою для розрахунків під час виконання термінового договору.

Основа інструментів хеджування (деривативів) становлять ф'ючерсні, форвардні, опціонні угоди та свопи. Оскільки всі вони пов'язані з виконанням тих чи інших дій протягом деякого періоду часу в майбутньому, їх ще називають терміновими контрактами. Термінові контракти визначаються специфічними умовами – правовими документами, у яких вказують обсяг базового активу в одному договорі, період виконання, розрахункову валюту, спосіб виконання (постачання активу чи розрахунки грошима) та інші умови.

Ф'ючерсні, форвардні та опціонні угоди можна розглядати як ті, що мають загальну основу. Усі вони пов'язані з купівлею-продажем певного активу у певний момент у майбутньому за заздалегідь визначеною ціною. Ця ціна називається форвардною ціною, на відміну від ціни продажу активу на реальному ринку в певний момент часу, яку називають поточною ринковою ціною або ціною спот.

Т. Солоджук, Р. Щур, В. Дрислюк на ринку фінансових технологій виокремлюють такі інноваційні фінансові інструменти [12, с. 3-4]:

1. Краудфандингові платформи, що дозволяють стартапам і малим підприємствам залучати фінансування безпосередньо від інвесторів.
2. Криптовалюти та блокчейн-технології, що гарантують високий рівень безпеки та прозорості фінансових транзакцій.
3. Роботи-консультанти, які пропонують автоматизовані рішення для управління інвестиціями на основі алгоритмів та штучного інтелекту.
4. Платіжні системи нового покоління, що спрощують процес розрахунків між компаніями та їх клієнтами.

Перша група запропонованих фінансових інновацій – краудфандингові платформи. Завдяки розвитку цифрової економіки краудфандинг став реальною можливістю безперешкодного залучення коштів, обминаючи традиційні кредитні організації. Можна припустити, що найближчим часом він стане одним з основних фінансових механізмів інвестування населенням заощаджень у реальний сектор. Краудфандинг дозволяє широкому колу непрофесійних інвесторів брати участь в інноваційному та венчурному фінансуванні як реальна альтернатива мікрофінансуванню, оскільки, на відміну від останнього, має принципово іншу філософію. В основі краудфандингу лежить не залучення ресурсів для негайного споживання, а їх акумуляція для розвитку інвестиційного проекту, який матиме віддачу в майбутньому. Для малого та середнього бізнесу це зручний і дешевий спосіб залучення коштів. Найбільшими краудфандинговими платформами в Україні є: Спільнокошт (Велика ідея), Куб, Na-Starte, Mo.Cash.

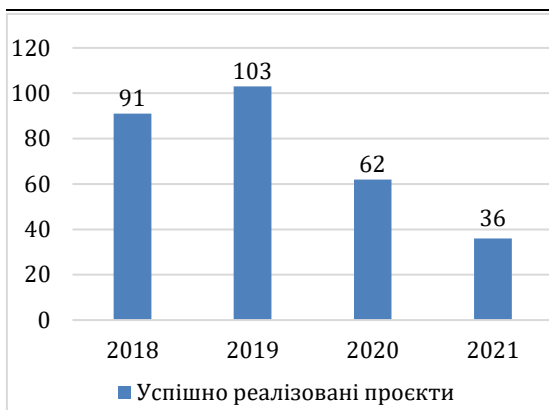

Рис. 2. Кількість успішно реалізованих проєктів на платформі «Велика ідея» протягом 2018-2021 рр.

Джерело: розроблено автором за даними [7].

останніми роками. Роботу та функціонування біткоїну забезпечує технологія, відома як блокчейн. В її основі ланцюжок блоків транзакцій, інформація про цей ланцюжок оновлюється у всіх копіях абсолютно на всіх пристроях по всьому світу одночасно. Технології блокчейн пророкують велике майбутнє, адже саме в ній справжність транзакції перевіряється виключно її учасниками без будь-яких регуляторів і посередників, а також може підтверджувати право власності на діаманти та землю, що дозволяє спілкуватися між собою «розумною» електронікою. До широкого застосування біткоїнів у торгівлі все ще далеко, проте технологія блокчейн залишається в центрі уваги різних технологічних корпорацій, великих банків, венчурних інвесторів та урядів.

Третя група фінансових інновацій – роботи-консультанти. За своєю суттю роботи-консультанти – це цифрова платформа, яка надає автоматизовані засновані на алгоритмах послуги фінансового планування з мінімальним втручанням людини.

Використання передових алгоритмів та штучного інтелекту допомагає аналізувати фінансові дані та інвестиційні цілі людини, щоб пропонувати персональні поради та керувати своїм інвестиційним портфелем. Цей процес розпочинається із заповнення клієнтами онлайн-анкети для оцінювання можливих ризиків, фінансових цілей та іншої відповідної інформації. Потім робот-консультант використовує ці дані для розроблення індивідуальної інвестиційної стратегії. Найвідомішим робот-порадником з інвестицій є Robo-Advisor.

Четверта група інструментів – це платіжні системи нового покоління. З 1 квітня 2023 р. в Україні запрацювало нове покоління Системи електронних платежів (СЕП) для фінансових і банківських установ. Ця система сприятиме ще більшій автоматизації та пришвидшенню оброблення платіжних операцій. Вона належить до системи валових розрахунків у режимі реального часу, тому таке поняття як «банківський день» втрачає своє теперішнє значення.

Т. Сундук, О. Івашко, А. Чорновол запропонували таке бачення інноваційних фінансових інструментів [13, с. 81]:

1. Фінтех-продукти (мобільні платежі, розумні додатки для управління фінансовими активами тощо).

2. Фінансові токени (криптовалюти, стабільні коїни, NFT).

3. Фінансові деривативи (опціони, ф'ючерси, свопи).

4. Платіжні системи (крипто платежі, цифрові гроші, безконтактні або віртуальні карти).

Проаналізуємо більш детально першу групу фінансових інновацій – фінтех-продукти. Фінтех-продукти – це надання фінансових послуг і сервісів з використанням інноваційних технологій. Ідеться про Big data, штучний інтелект і машинне навчання, роботизацію, блокчейн, хмарні технології та інші. Тобто це таке програмне забезпечення, додатки, бізнес-моделі та будь-які інші інновації, які роблять операції з грошима легшими, швидшими, надійнішими.

Також фінтехом називають галузь, де компанії використовують нові рішення та технології для конкуренції з традиційними фінансовими організаціями за клієнтів. Українська асоціація фінтех та інноваційних компаній представила щорічне дослідження найактуальніших фінтех-трендів 2022 р. (рис. 3) [8].

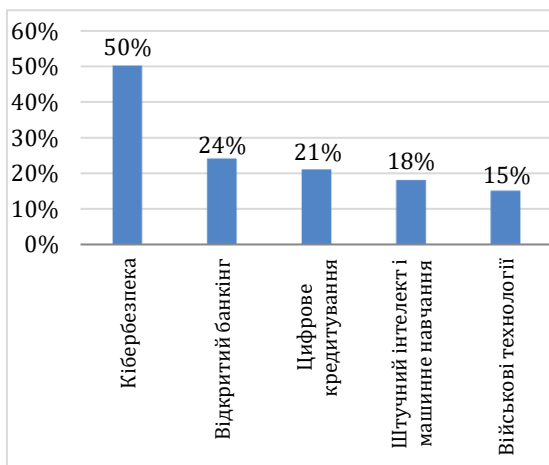

Рис. 3. Найбільш перспективні напрями розвитку фінтеху в Україні у 2022 р.

Джерело: розроблено автором за даними [8].

Із статистичної інформації, яка наведена на рис. 3, можна зробити висновок, що найперспективнішим напрямом розвитку фінтеху є кібербезпека, оскільки з початком повномасштабного вторгнення російської федерації почастішали кібератаки на сайти банків і державних установ.

Друга група – це фінансові токени. Фінансовий токен – це запис у реєстрі. Запис визначає суть майна, яке представлено в ньому. Як правило, токен представляє певну суму конкретної криптовалюти, але в деяких системах він може містити права на цінні папери, предмети мистецтва та інше майно. Тож токен можна охарактеризувати як «цифровий актив».

Кожен конкретний токен зберігається у децентралізованій блокчейн-мережі. Доступ до токенів здійснюється через спеціальні програми та електронні гаманці для криптовалют. Вони мають в різних блокчейн-мережах різні технічні стандарти і не є взаємозамінними.

Відмінності між токеном та криптовалютою можна описати так:

- криптовалюта завжди має унікальний блокчейн, токени можуть бути випущені на основі чужого блокчейну;

- ціна криптовалют залежить тільки від попиту та пропозиції, тоді як ціна токенів – від багатьох факторів, серед яких прив'язка до конкретних активів, додаткова емісія та ін.;

- управління транзакціями та емісією криптовалют може здійснюватися виключно децентралізовано, токенів – як децентралізовано, так і централізовано.

Інша група інноваційних фінансових інструментів, запропонована цією групою науковців, це платіжні системи. Платіжна система – це сервіс для переказу грошей або інших коштів, що їх замінюють (чеки, сертифікати, умовні платіжні одиниці або спеціалізовані цінні папери) в електронній або фізичній формі. Платіжна система встановлює певний набір правил, програмних, апаратних і технічних засобів передачі коштів від однієї сторони до іншої. Найпопулярнішими українськими платіжними системами є ПРОСТІР, NovaPay, EasyPay, Portmone, City24, Western Union та ін.

Л. Колінець пропонує таку класифікацію новітніх фінансових інновацій: інновації, пов'язані з інструментами участі в капіталі, та інновації, пов'язані з борговими інструментами [2, с. 30].

Інноваційні фінансові інструменти мають значний вплив на бізнес. Їх використання може призвести до низки позитивних ефектів і переваг для підприємств.

По-перше, інноваційні фінансові інструменти допомагають прискорити розвиток бізнесу. Можливість залучити фінансування на ранній стадії проекту чи ідеї, дає підприємствам можливість швидше вивести свої товари чи послуги на ринок і отримати конкурентну перевагу. Це особливо важливо в інноваційному середовищі, яке швидко змінюється, де час має вирішальне значення.

По-друге, використання інноваційних фінансових інструментів може допомогти розширити доступ до капіталу. Традиційні джерела фінансування, такі як банки та фонди венчурного капіталу, можуть бути обмеженими та недоступними для деяких новостворених компаній. Інноваційні фінансові інструменти, такі як краудфандинг, криптовалюта та блокчейн-технології, дозволяють компаніям залучати кошти від широкої аудиторії інвесторів, включаючи фізичних осіб і роздрібних інвесторів, покращуючи доступ до капіталу та збільшуючи можливості для зростання.

По-третє, ефект полягає в стимулюванні інновацій і розвитку нових продуктів і послуг. Інноваційні фінансові інструменти сприяють створенню та підтримці інноваційних ідей і проєктів. Можливість залучення коштів на ранніх стадіях розвитку дає компаніям фінансовий поштовх для дослідження та впровадження нових технологій, розроблення продуктів з високим ступенем інновацій і відкриття нових ринків.

Однак важливо зазначити, що інноваційні фінансові інструменти також містять певні ризики. Серед них потенційна нестабільність криптовалютних ринків, сама криптовалюта не забезпечена будь-яким товаром і не гарантована державою, можливі обмеження та вимоги з боку інвесторів при використанні краудфандингу.

Висновки та перспективи подальших розвідок

На сьогодні інноваційні фінансові інструменти продовжують розвиватися та привертати все більшу увагу бізнес-спільноти. Важливими тенденціями розвитку інноваційних фінансових інструментів є:

1. Забезпечення нормативно-правового регулювання інноваційних фінансових інструментів і контроль держави. Зі зростанням популярності та використання інноваційних фінансових інструментів очікується, що регулятори будуть розробляти більш чіткі правові норми та стандарти для зміцнення безпеки та захисту інтересів інвесторів. Регулювання може сприяти підвищенню довіри до цих інструментів і забезпеченню їх сталого розвитку.

2. Зростання впливу блокчейну як найбезпечнішої бази даних у світі. Технологія блокчейну має значний потенціал для посилення інноваційних фінансових інструментів. Блокчейн забезпечує прозорість, надійність і безпеку транзакцій, що є важливим фактором у використанні таких інструментів, як крипто платежі та цифрові валюти. Очікується, що блокчейн продовжуватиме впливати на розвиток і застосування інноваційних фінансових інструментів у майбутньому.

3. Забезпечення розвитку краудфандингових платформ, оскільки вони є швидким способом залучення великої кількості інвестицій. З появою цифрових платформ та онлайн-сервісів інноваційні фінансові інструменти стають усе більш доступними та глобальними. У майбутньому очікується подальше зростання та розвиток платформ, а також появи нових платформ, що пропонують інноваційні

фінансові інструменти.

Отже, інноваційні фінансові інструменти відіграють важливу роль у сучасному бізнесі, надаючи підприємствам нові можливості для фінансування, розвитку та стимулювання інновацій. Вони дозволяють підприємствам обходити традиційні обмеження та отримувати доступ до необхідних ресурсів, капіталу та експертизи ринку. Проте разом з перевагами інноваційних фінансових інструментів існують і ризики, пов'язані з їх використанням. Компанії повинні ретельно оцінити ці ризики та розробити відповідні стратегії управління, щоб мінімізувати потенційні негативні наслідки.

Література

1. Гулей А.І. Фінансові інновації як чинники конкурентоспроможності країни. *Наукові праці МАУП*. 2013. № 1. С. 130-137.
2. Колінець Л.Б. Фінансові інновації як чинник трансформації світового фінансового порядку. *Економіка і суспільство*. 2018. №15. С. 28-32.
3. Крюкова І.О. Напрями здійснення фінансових інновацій на підприємствах. *Економіка: реалії часу*. 2013. № 2 (7). С. 144-149.
4. Кучер Т.Л., Свірський В.С., Лаврінченко В.М. Інноваційні фінансові інструменти: теоретичні засади процесу утворення. *Інноваційна економіка*. 2012. № 8 (34). С. 248-251.
5. Медвідь Т.А. Фінансові інновації банків: зворотній бік медалі. *Вісник НБУ*. 2009. № 5. С. 52-56.
6. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. Річний звіт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку за 2021 рік. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/document/?id=12530000>.
7. Офіційний сайт Велика ідея. URL: <http://bigggidea.com>.
8. Офіційний сайт Українська асоціація фінтех та інноваційних компаній. URL: <http://fintechua.org>.
9. Пантелєєва Н.М. Ринок фінансових інновацій: основи формування та розвитку. *Вісник університету банківської справи Національного банку України*. 2011. № 2(11). С. 82-86.
10. Петрук А.О. Аналіз світового та вітчизняного ринків похідних фінансових інструментів. *Економіка, управління та адміністрування*. 2022. № 2 (100). С. 62-75.
11. Радинський С.В., Дячук О.Д. Сутність та класифікація фінансових інновацій. *Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах: матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2022. С. 125-127.*
12. Солоджук Т.В., Шур Р.І., Дрислюк В.О. Ринок фінансових технологій (фінтеху) в Україні: стан та перспективи розвитку. *Економіка та суспільство*. 2023. № 56. С. 1-8. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-160>.
13. Сундук Т.Ф., Івашко О.А., Чорновол А.О. Розвиток інноваційних фінансових інструментів та їхній вплив на глобальні фінансові ринки. *Економіка, фінанси, право*. 2023. № 10. С. 80-83.
14. Федоренко В.Г. Інвестознавство: підручник. Київ: МАУП, 2004. 480 с.
15. Сохацька О.М. Фінансовий інжиніринг: навчальний посібник. Київ: Кондор, 2011. 660 с.

References

1. Hulej, A.I. (2013). «Financial innovations as factors of the country's competitiveness». *Naukovi pratsi MAUP*. № 1. pp. 130-137.
2. Kolinets', L.B. (2018). «Financial innovations as a factor in the transformation of the world financial order». *Ekonomika i suspil'stvo*. №15. pp. 28-32.
3. Kriukova, I.O. (2013). «Directions of implementation of financial innovations at enterprises». *Ekonomika: realii chasu*. № 2 (7). pp. 144-149.
4. Kucher, T.L., Svirs'kyj, V.S., Lavrinenko, V.M. (2012). «Innovative financial instruments: theoretical foundations of the formation process». *Innovatsijna ekonomika*. № 8 (34). pp. 248-251.
5. Medvid', T.A. (2009). «Banks' financial innovation: the other side of the coin». *Visnyk NBU*. № 5. pp. 52-56.
6. Natsional'na komisija z tsinnykh paperiv ta fondovoho rynku. Richnyj zvit Natsional'noi komisii z tsinnykh paperiv ta fondovoho rynku za 2021 rik. [National Securities and Stock Market Commission. Annual report of the National Securities and Stock Market Commission for 2021]. Available at: <https://www.nssmc.gov.ua/document/?id=12530000>.
7. Ofitsijnyj sajт Velyka ideja. [Official website Big idea]. Available at: <http://bigggidea.com>.
8. Ofitsijnyj sajт Ukrain's'ka asotsiatsiia fintekh ta innovatsijnykh kompanij. [Official website of the Ukrainian Association of Fintech and Innovative Companies]. Available at: <http://fintechua.org>.
9. Pantelieieva, N.M. (2011). «Market of financial innovations: foundations of formation and development». *Visnyk universytetu bankivs'koi spravy Natsional'noho banku Ukrainy*. № 2(11). pp. 82-86.
10. Petruk, A.O. (2022). «Analysis of global and domestic markets of derivative financial instruments». *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*. № 2 (100). pp. 62-75.
11. Radyns'kyj, S.V., Diachuk, O.D. (2022). «The essence and classification of financial innovations». *Formuvannia mekhanizmu zmitsnennia konkurentnykh pozytsij natsional'nykh ekonomichnykh system u hlobal'nomu, rehional'nomu ta lokal'nomu vymirakh*. [Sutnist' ta klasyfikatsiia finansovykh innovatsij]. *Proceeding of the Materials of the IX Mizhnar. nauk.-prakt. konf. FOP Palianytsia V.A. Ternopil'.* Ukraine.
12. Solodzhuk, T.V., Schur, R.I., Drysliuk, V.O. (2023). «Market of financial technologies (fintech) in Ukraine: status and development prospects». *Ekonomika ta suspil'stvo*. № 56. pp. 1-8. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-160>.
13. Sunduk, T.F., Ivashko, O.A., Chornovol, A.O. (2023). «Development of innovative financial instruments and their impact on global financial markets». *Ekonomika, finansy, pravo*. № 10. pp. 80-83.
14. Fedorenko, V.H. (2004). *Investoznavstvo*. [Investment science]. MAUP. Kyiv. Ukraine.
15. Sokhats'ka, O.M. (2011). *Finansovyj inzhynirynh*. [Financial engineering]. Kondor. Kyiv. Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 25.03.2024 р.